

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

176. An qui in peccato mortali existens celebravit in die Parasceves sine
prævia confessione, teneatur quam primum confiteri ex præcepto Concilij
Tridentini sess. 13. c. 7. Et an in dicto præcepto ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

quam primum confiteri: Ex part. 9. tract. 3. Ref. 29.

Sup. hoc in
Ref. seq. &
supra cur-
sim in fine
Ref. 170.

§. 1. **V**idetur prima facie negativè respon-
dendum: quia Concilium ad hoc præceptum
solum obligat illos, qui celebrant, hic autem non
videtur celebrare: nam celebrare propriè importat
sacrificare, hic autem non sacrificat, sed solum
communicat. Vnde, si in hanc diem incidat Festum
obligans ad Sacrum audiendum, non tenebitur po-
pulus huic sanctæ actioni interesse; quia cum non
sit propriè Sacrificium, non tenebitur illi interesse,
cum ex vi Præcepti non teneatur nisi interesse Sa-
crificio, ut ex pluribus *alibi* notavimus ex declara-
tione Sacræ Congregationis Indicii.

Alibi in to.
2. tr. 3. Ref.
19. & in
aliis §§. &
verf. eius
primæ not.
& etiam se-
cundæ.

2. Sed protulit, affirmativè sententiæ
adhærendum esse. Ratio est: quia etiam hæc actio
ab Ecclesiasticis Authoribus dicitur celebratio, &
Sacerdos, qui illam exercet, absolutè dicitur cele-
brare. Vnde in Rubricis feria sexta Parasceve dici-
tur: *Celebrans facta reverentia usque ad terram*, &c.
Nec refert, quòd iste propriè non sacrificet: nam
sufficit, ut exerceat actionem, quæ dicatur cele-
bratio sub cuius nomine Concilium suum Decretum
exprimit. Neque etiam obstat, quòd tali actio-
ni non tenetur interesse, qui Ecclesiastico Præcepto
obligatur ad Sacrum audiendum: quia plus requiritur
ad Sacrificium, ad quod tantum obligat Eccle-
siasticum præceptum, quam ad celebrationem, sub
cujus tantum nomine Concilium suum Decretum
expressit. Et ita hanc sententiam tenet, me citato,
*Caspensis in Cursu Theolog. tom. 2. tract. 23. disp. 9. fect. 3. num. 27. Mercerus de Sacram. q. 80. art. 4. dub. 2. & 3. me citato, Averfa de Sacrament. Euchar. q. 8. fect. 7. Perlicus de offic. Sacerd. lib. 1. c. 1. dub. 15. n. 173. Præpositus in 3. part. quest. 80. art. 5. dub. 4. num. 20. Stephanus à Sancto Gregorio de Sacram. lib. 3. cap. 26. num. 12. & me citato, Pellizzarius in Mun. Regul. tom. 2. tract. 8. cap. 2. fect. 1. num. 116. & me citato; Leandrus de Sacrament. tom. 2. tractat. 7. disp. 7. q. 49. Trullench de Sacram. lib. 3. cap. 6. dub. 4. num. 27. Filiucius tom. 1. tract. 4. c. 8. num. 223. Suar. tom. 3. in 3. part. disputat. 66. fect. 7. & alij com-
munitur.*

RESOL. CLXXVI.

An qui in peccato mortali existens celebravit in die Parasceves sine prævia confessione, teneatur quam primum, confiteri ex præcepto Concilij Tridentini fect. 13. cap. 7?

Et an in dicto præcepto comprehendatur ille Sacerdos, qui sine prævia confessione Sacrificium alterius Sacerdotis deficientis post consecrationem consummat, & complet?

Et docetur præceptum Concilij quam primum confitendi non obligare sub mortali, nisi ultra triduum.

Et qui intra triduum non confitetur pro adimplendo præcepto dicti Concilij, an saltem peccet venialiter pro illa mora?

Et an aliquando aliquis excommunicatus, urgente necessitate sacrificandi, vel communicandi, possit celebrare, vel Eucharistiam sumere absque prævia confessione, vel contritione?

Attente lege, obsecro hunc ultimum curiosum casum in §. ultimo hujus Resolutionis, quia titulus hic non potest illum breviter comprehendere, & significare.
Ex part. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 16.

Sup. hoc in
Ref. præce-
rica, & cur-
sim supra in
fine Ref.
170.

§. 1. **A**ffirmativam sententiam sæpius docui:
sed novissime Dicastillus, de Sacrament.
tom. 1. tractat. 5. disput. 9. dub. 9. numer. 157. huic

sententiæ, me citato assentitur, non tanquam om-
nino certæ doctrinæ, sed tanquam probabili. Ne-
que (ait ipse) video satis firmum fundamentum;
Nam, quod dicunt, illam non esse Communio-
nem laicam, cui fundamento nititur Diana; ve-
rum est, idèò probabilem video sententiam. Sed
adhuc posse responderi, non esse omnino Sacer-
dotalem: Nam Sacerdotalis illa est, quæ Sacerdos
ex consecratis tunc à se reficitur, ita ut Commu-
nio Sacerdotalis sit consummatio Sacrificij, ab ipso
facti: quod Sacrificium illa die non fit, sed ex
præconsecratis (etiam ab alio) præcedenti die fit
tota illa solemnitas. Vnde, sicut ipse Lugo, nu-
mer. 150. dixit, casum celebrantis non præmissa
confessione ex mera malitia, non comprehendit in
hoc præcepto; quia non debemus in præcep-
tis positivis argumentari ab uno casu ad alium,
præsertim quando est major ratio in uno, quam
in alio; sic etiam hic non debemus argumentari
à celebratione Missæ ad illam, quæ non est Mis-
sæ celebratio, sed Communio sine Sacrificio, in
qua non est tanta ratio sic præcipiendi, sicut in il-
la, quæ est verè confectio Sacrificij. Vnde, sicut
ipse Lugo, & ceteri communiter, reitimus Vaz-
quium dicentem, esse obligationem, si festum
incidat in Parascevem, audiendi illam celebra-
tionem, quia succedit loco Missæ: quod video vel
maximè reitimus, quia non sufficit hoc, ut ab
una materia in aliam transferamus præceptum:
ita in præsentis casu posset quis respondere, non
sufficeret, quòd illa sit actio Sacerdotalis, & Com-
municatio non mere Laica, ut præceptum etiam
ad illum casum se extendat. Quòd verò ait Lugo,
etiam illa die dici Sacerdotem celebrare, ut passim
habetur in Rubricis Missalis; parum urget, Vox
etiam celebrare, & celebravit, etiam Vesperis solet ac-
commodari. Sic Gregorius magnus, & alij notant, in
Ecclesia non solum veteris legis, sed etiam novæ Fe-
sta celebrari à Vespera in Vesperam, imò nomen ce-
lebrationis actioni publicæ, & cum solemnitate solet
accommodari. Vnde non video, eam sententiam ita
firmo niti fundamento, ut certò ausim affirmare, tene-
ri sub mortali, quam primum confiteri eum, qui
sic in illa die celebravit; licet existimem probabilius
esse, teneri. Hucusque Dicastillus. Sed ego puto,
non esse recedendum à communi sententiæ affirma-
tiva.

2. Nota etiam hic obiter Primò, me olim etiam
docuisse, quòd in dicto præcepto Concilij Triden-
tini comprehenditur ille Sacerdos, qui Sacrificium
alterius sacerdotis deficientis post consecrationem
consummat, & complet, quia tunc verè dicitur
celebrare, saltem partialiter, & non accipere Com-
munionem more Laicorum, & moraliter gere-
re unam quasi personam, & unum Ministrum Christi
cum altero sacerdote deficiente, in cuius locum
sufficitur, ut si Minister Sacrificantis præcipui, qui
est Christus. Verùm Dicastillus ubi supra me citato,
num. 159. putat hæc non ita convincere, ut non
possint ex probabilibus principijs eludi; maxime,
cum agamus de obligatione præcepti positivi affir-
mativi, in cuius objecto, & materia, si aliquid de-
ficiat ab eo, quod ordinario, & communi modo
solet contingere, facile est invenire evasionem.

3. Nota secundò, me olim etiam docuisse præ-
ceptum Concilij quam primum confitendi, non
obligare sub mortali, nisi ultra triduum; sed
Cardinalis de Lugo, de Euchar. disput. 14. num.
161. invehitur contra me hoc asserentem. Verùm
præter alios quos adduxi in part. 9. tractat. 3. ref. 23.
in mei favorem novissime dictus Pater Dicastil-
lus, ubi supra num. 165. & seqq. me citato, nostram
sententiam

Sup. hoc in
Ref. seq. 1
supra in fine
Ref. 170.

Que hic in
supra in fine
Ref. 170. & in
Ref. 170. & in
Ref. 170. & in
Ref. 170.

sententiam sequitur, ac confirmat & docet, ut semper solet me defendit acriter ab omnibus impugnationibus, quas contra sententiam nostram adduxerat dictus Eminentissimus Cardinalis de Lugo. Vide illum, & non pigebit. Vide etiam in mei defensionem Bossium in *Moral. tom. 2. tit. 3. §. 21. num. 208.*

4. Sed si aliquis quærat, an stando in mea sententia qui intra triduum non confitetur pro adimplendo dicto præcepto Concilij, an saltem peccet venialiter pro illa mora? Affirmativè videtur respondere Cardinalis Lugo, ut observat Dicaillus n. 166. Sed ipse existimat nec leviter peccare præcisè ex vi præcepti; quia tota vis sita est in hoc, quòd quando non agitur de alio incommodo, quàm de mora, & dilatione per illas dictiones, *quam, primum, statim, &c.* jura, & leges tantum significant triduum, ita ut quantum ad sensum, & moralem interpretationem idem dicere *quam primum, statim, illico, &c.* atque dicere, intra triduum, ita ut una vox sit interpretatio alterius. Sic enim leges una per alteram interpretantur, *leg. fin. Cod. de errore Advocatorum ibi: in continenti, id est, triduo, & leg. fin. Cod. de Indictis, ibi: illico autem, id est, intra triduum.* Sicut ergo, si præceptum, aut lex mandaret expressis verbis aliquid fieri intra triduum: nemo posset dicere, leviter contra legem agere eum, qui differret actionem mandatam usque in tertiam diem, & in fine illius integrè præstaret officium: ita nec peccabit leviter, quando dicit *statim*, quamprimum, &c. quia ut supponimus idem in hæc materia significant. Tota data doctrina videtur fundari in eo, quòd cum leges, & Superiores nihil aliud explicant, vel res ipsa manifestè non postulet majorem celeritatem; non videntur quasi instantaneam, & mathematicam celeritatem postulare, sed benignè sunt interpretanda mandata juxta mores hominum, & aliarum legum in quibus per eas voces non major celeritas postulatur.

5. Et tandem nota hic casum curiosum, posse videlicet aliquando aliquem excommunicatum urgente necessitate sacrificandi; vel communicandi, celebrare, vel Eucharistiam sumere absque prævia confessione, vel contritione; verbi gratia; Petrus mandat Joanni percutere, aut occidere procul absentem Franciscum Sacerdotem: ivit Joannes executurus mandatum: interim dum is pergit, Petrus penitentia ductus omnem adhibet diligentiam revocandi Joannem; sed irritò conatu, quia jam ille perrexit nimis procul: sed ante quàm eo veniat, ubi possit Franciscum percutere, Petrus attritus confitetur, certus quòd, cum nondum pervenerit Joannes ad locum, non executus fuerit mandatum; atque adeò, quòd nondum ipse Petrus incurrit excommunicationem (quæ, ut suppono, non incurritur ante consummatum opus.) Ecce jam Petrus ab omni culpa mandatus in puncto, quo Joannes exequitur, incurrit excommunicationem existens in gratia. In hoc casu dico, quòd, si urgeat necessitas communicandi; & non sit qui possit Petrum absolvere à censura, potest non obstante censura, communicare, nulla præmissa confessione, & etiam adit Confessarius, qui possit à peccatis absolvere, sed non à censura) atque etiam absque ulla contritione, quam teneatur habere post incursum censuram. Quod facile est probare. Nam ad confessionem non tenetur, quia jam fuit legitime confessus ante incursum censuram: ad contritionem verò non, quia est gratia per eam confessionem, & non amplius peccavit, ut supponimus, quem statim gratia non fustulit incursum censuram; ergo ex nullo capite tenetur confiteri aut con-

teri. Adde, quòd nec possit confiteri, donec absolvatur à censura, quia nulla est necessitas confessionis, nec ratione Communionis, nec ex alio capite: imò, si adesset qui posset absolvere à censura; sola ea absolutio absque alia sacramentali factis esset, ut videtur notum positus prædictis circumstantiis. Et hæc omnia docet Dicaillus, *ubi supra n. 8. dub. 130.* quæ secundum ejus mentem dicta esse volo, & in gratiam curiosorum; est enim vir doctissimus, & acuti ingenij.

RESOL. CLXXVII.

An Sacerdos, qui urgente necessitate complet Sacrificium ab alio inchoatum, etiam post consecrationem, teneatur quamprimum, confiteri? Ex p. 9. tr. 3. Refol. 30.

§. 1. **A**ffirmativè respondeo cum Amico in *cur. Theol. tom. 7. disp. 26. sect. 2. num. 34.* & me citato, Caspensi in *Cur. Theol. tom. 2. tr. 2. 2. disput. 9. sect. 2. num. 27.* & Reverendissim. Candedo *tom. 3. disput. 2. art. 22. dub. 62.* qui docet hoc, etiam facta consecratione. Et ratio est: quia hæc actio est propriè Sacerdotis, & sub nomine celebrationis meriò comprehenditur, juxta communem usum, & sensum hujus vocis: ergo tenetur etiam hic Sacerdos, qui assumitur in tali casu, ad consummandum Sacrificium, urgente necessitate, cum conscientia peccati mortalis; tenetur, inquam, vi Præcepti in Concilio conditi, quamprimum postea, finito sacrificio, confiteri. Et hanc sententiam me etiam citato, tenet Pellizzarius in *Man. Reg. tom. 2. tr. 8. c. 2. sect. 1. n. 116.*

Sup. hoc in Refol. præterita. §. Nota etiam hic & cursum supra in fine Refol. 170.

RESOL. CLXXVIII.

An Sacerdos, qui in ipsa actione celebrandi recordatur alienius peccati mortalis, licet tunc eliciat actum contritionis, teneatur postea quamprimum confiteri, stante supradicto præcepto? Et quid est dicendum de Sacerdote, qui ex malitia celebrat non confessus; vel qui in ipso Sacrificio mortaliter peccaret ante communionem? Ex part. 2. tract. 14. Ref. 61.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Suarez in *3. part. tom. 3. disp. 66. sect. 7.* Reginald. in *praxi, tom. 2. lib. 29. c. 7. n. 110.* Bonacina de *Sacr. disp. 4. q. 6. punct. 1. n. 39.* Squillante de *obligat. cler. p. 1. n. 132.* & ex nostris Megala in *1. p. lib. 5. c. 4. n. 2.* Ref. 173. §. Molfesius in *sum. tom. 1. tr. 3. c. 10. n. 28.* eum aliis. Notat.

Ratio verò est, nam talis Sacerdos celebrat urgente necessitate, prævia confessione.
2. Sed mihi semper visa est opinio Vasquez probabilior, quam ipse publicè docuit in Collegio Romano anno 1587. ut testatur in *3. part. tom. 3. disp. 208. cap. 3. num. 19.* Dico igitur, si ante sumptum Sacramentum quis recordetur alicujus mortalis, illud tamen non confiteatur, non quia desit copia Confessarij; neque prætextu illius, sed propter scandalum aliorum, & ne incurrat infamiam notam, non teneatur postea, ex præcepto Concilij quamprimum confiteri; quod probatur ex verbis, & mente Concilij. Nam postquam Concilium explicuit nobis vim præcepti de præmittenda confessione, addidit, *modo non desit copia Confessarij, quòd si necessitate urgente, absque prævia Confessione celebraverit,*

Sup. hoc in Refol. seq. & in Refol. 1. post seq. §. 2. & supra in Ref. 173. §. Notat.

Sup. hoc in Ref. seq. & supra in Ref. 170.
Que dicitur supra in Ref. 171. & in Ref. 178. §. Sed hæc & infra in Ref. 171.